

150.000 mensen de boom in

BOOMKROONPAD, HET NIEUWSTE ATTRACTIEPARK IN DRENTHE

b

Jan Abrahamse

Drenthe kent een aantal grote publiekstrekkende attracties en evenementen: het Noorder Dierenpark, de TT, de Drentse rijwielvierdaagse, de Zuidlaardermarkt. Sinds 1997 is er een nieuwe aan toegevoegd: het boomkroonpad, een idee van Staatsbosbeheer om publieksvriendelijk natuureducatie en -beleving te bieden aan de vele toeristen die Drenthe bezoeken. Een gesprek met Rogier van Dijk, directeur van het boomverzorgingsbedrijf Quercus, die gemengde gevoelens heeft over dit bomenproject.

Voor dat de bezoeker het tweehonderd meter lange boomkroonpad in gaat moet deze zijn kaartje (f5,-) in een automaat stoppen en gaat de toegangsdeur open; hij komt in de worteltunnel. Wie nu de indruk zou hebben dat hier echte wortels te zien zijn, heeft het volkomen mis. Volgens Rogier van Dijk kan dat ook niet want als je een glasplaat tegen een wortel aanlegt, dan zie je die na een jaar niet meer omdat de wortels zich in de grond verplaatsen. Daarom zijn wortels nagemaakt door kunstenaars en krijgt men de indruk onder de grond te zien; maar het is pure nep.

Terwijl ik met Rogier van Dijk en fotograaf Harry Cock hoog tussen de bomen sta op een stalen brug van gigantische afmetingen, moet ik aan twee dingen denken. Wat was het leuk om in je jeugd bomen te beklimmen en vervolgens van een hoog standpunt de wereld te observeren die aan je voeten lag. Ook toen droomde je ervan om je te verplaatsen van de ene boom naar de andere via touwbruggen of lianen, maar dat was alleen aan Tarzan voorbehouden. Ook moet ik denken aan Cosimo, uit het verhaal De baron in de boom van Italo Calvino: 'Cosimo zat in de hulsteik. De takken strekten zich uit als hoge bruggen over de aarde. Het waaide een beetje; de zon scheen. De zon scheen tussen de bladeren door en wij moesten onze hand boven de ogen houden om Cosimo te zien. Cosimo keek naar de wereld vanuit de boom: ieder ding dat je van boven zag was anders, en dat op zichzelf was al gemakkelijk. De laan zag je liggen vanuit een heel andere gezichtshoek; de perken, de hortensia's, de camelia's en het ijzere tafeltje om in de tuin koffie te drinken.

Verderop werden de boomkruinen dichter en daalden de akkers trapsgewijs af in kleine velden, met stenen muurtjes erlangs; donker staken de olijfgaarden tegen de heuvelrug af, verderop verzezen de daken van verkleurde baksteen en leisteen van het dorp Ombrosa, en in de diepte, waar de haven lag, staken scheepsmasten af tegen de lucht. In de verte sterkte zich hoog aan de horizon de zee uit en traag voer een zeilschip voorbij.'

HET HORTUS-HARENEFFECT

Het boomkroonpad ligt in het grootste aaneengesloten bosgebied van Nederland, de boswachterij Drouwenborger. Hier bevindt zich ook het Houtvester Kuhnhuis van Staatsbosbeheer, waar een expositie te zien is over bomen en bos, en waar ook een informatiepunt is. Volgens Rogier van Dijk is dit bos nu niet bepaald het bos met de grootste beleving in Noord-Nederland. Het is een ontginningsbos uit de jaren dertig en staat op heel schrale grond. Dit betekent dat de bomen heel oppervlakkig wortelen; de wortels liggen als het ware op de grond. Het bos bestaat voornamelijk uit beuken, en verder uit lariks, eiken, Douglassparren en een enkele kastanje.

'Het is een bos waar relatief weinig verstoring was, maar een project dat 150.000 mensen per jaar trekt, verstoort enorm', aldus Van Dijk. 'Denk alleen maar aan al die auto's over de mooie beukenlaan die de entree vormt. Die laan kent zijn weerga niet, de langste beukenlaan in Noord-Nederland. Er hoeft maar een zware bus over te rijden en je hebt enorme schade. Alle auto's werden aanvankelijk in de beukenlaan geparkeerd tegen de bomen

aan. Nu zijn er voorzieningen getroffen door veldkeien en balken te plaatsen om dat te voorkomen.'

Het boomkroonpad is een publieksattractie geworden, waarbij de mogelijkheid bestaat om het bos op een andere manier te beleven dan wanneer men tussen de bomen loopt. 'Immers', zo vertelt Rogier van Dijk, 'je loopt nu tussen de kronen door en je kunt de bomen ruiken en voelen en dat is een andere en leuke manier van bosbeleving. Toen de eerste ideeën op tafel kwamen was het de bedoeling om iets spectaculairs te maken met touwbruggen op een kleinschalige en milieuvriendelijke manier. Maar als je tegenwoordig iets voor het publiek openstelt, moet je aan veel eisen voldoen op het gebied van veiligheid en ontsluiting voor ambulance, politie en brandweer. Dat heeft geresulteerd in een veel luxere uitvoering en als je daar middelen voor wilt genereren, moet je zorgen dat er veel publiek op afkomt, anders is het niet rendabel. In eerste instantie is gegokt op 60.000 bezoekers per jaar en na anderhalf jaar is dat bijgesteld op 150.000 en dat is een Hortus-Hareneffect.'

Van Dijk vindt dat veel van de oorspronkelijke waarden verloren zijn gegaan bij de aanleg van het evenement. 'Aanvankelijk vond men dat het zo veel mogelijk een bos moest blijven met veel dood hout op de grond: je moest de bosexploïtatie kunnen ruiken. De waardering van het publiek is gemeten en men vond het te kaal op de grond, zodat er nu groenblijvers dicht bij elkaar staan, hetgeen niet normaal is in een gewoon bos. De meeste mensen die hier nu komen, zijn geen bosbezoekers. Ze komen puur voor de attractie, en daarom

Rogier van Dijk: 'De meeste mensen die hier komen zijn geen bosbezoekers.'

Het boomkroonpad, een toeristentrekker bij ulstek *foto's Harry Cock*

wilde men meer voorzieningen in de horeca- en pret-parksector, met grote parkeerplaatsen.'

RANDVOORWAARDEN

Toch vindt Rogier van Dijk het idee van deze manier van bosbeleving niet verwerpelijk, want de beleving van bomen op een hoog niveau is iets wat hij en zijn medewerkers dagelijks meemaken. Zijn bedrijf werd gevraagd om het project te sponsoren. *'Bij de aanleg hiervan wist men niet hoe je een dergelijk project technisch moest uitvoeren. Staatsbosbeheer heeft een traditie van het beheren van een bos als eenheid, maar geen enkele ervaring met het belang van een individuele boom. Als je een dergelijk project opzet, is de individuele boom van eminent belang, want als een boom niet goed beheerd wordt en wegvalt dan is het effect van het project grotendeels verloren. We hebben dus gesteld dat er duidelijk randvoorwaarden zijn waaronder je iets dergelijks kunt beginnen.*

Bomen stellen ondergronds bepaalde eisen; het wortelingsmilieu. Wij hebben de bouw begeleid en we hebben een monitoringsysteem opgezet om de groei van de bomen in de gaten te houden en de vitaliteit van de bomen te meten. Via die monitoring hebben we gemeten dat de bomen die vlak bij de fundering van de pilonen staan, achterblijven in de groei. De gemiddelde groei is 1 tot 1,5 centimeter; deze bomen groeien maar een halve centimeter. Dat was onze vorm van sponsoren, net als het inzetten van onze eigen hoogwerkers.'

GEVOELIG MILIEU

Tijdens de gang over het pad staan hier en daar wat borden met informatie. Je voelt de brug bewegen en dat is voor sommige mensen heel eng. Het komt voor dat mensen niet verder durven. Inmiddels krijgen Harry Cock en ik op een prettige manier college over bos en bomen. *'De strooisellaag bestaat uit humus en is zeer dun; daaronder ligt zand. De bomen wortelen in de humuslaag en liggen dus vlak aan de oppervlakte. Alle wortels die een rol spelen in de vocht- en voedselopname, sterven elk jaar af. De dikkere wortels voor de stabiliteit van de bomen wortelen ook voor een groot deel in de bovenste twintig tot dertig centimeter. Dat is negentig procent van het wortelgestel van deze bomen.*

Hoe meer je naar het noorden komt, hoe minder hoog de bomen worden. Dat komt door de wind. In Groningen en Friesland vind je geen volwassen beuk die hoger is dan hij breed is. In de buurt van Arnhem vind je beuken van 35 meter hoog. Dat ligt aan de wind. Hier worden ze hooguit 20 meter. De meeste beuken en eiken groeien zo'n tweehonderd jaar.

Om de stellages van het boomkroonpad aan te leggen is vijftig procent gekapt. Nu is dat niet echt bijzonder want in een bos moet je altijd kappen; dat is normaal bosonderhoud. Je begint een bos met vijfduizend bomen per hectare en je eindigt met honderd bomen per hectare. Er is hier iets meer gedund omdat er plaats moest komen voor de staalconstructies.

Voor alle tien pilonen, staanders waartussen de loopbruggen zijn opgehangen, is veertig kuub beton gestort

dat met zwaar materieel het bos in gereden moest worden. Als je met een betonauto over de wortels rijdt, kun je de boom wel afschrijven. Er zijn op onze aanwijzingen dus voorzieningen getroffen. De hoogste piloon van 26 meter is tijdens de installatie omgevallen, terwijl het zwart stond van de mensen.'

COMMERCIE

De commercie stuurt welke richting het op gaat. Er is zelfs sprake van dat het geheel geprivatiseerd wordt en dat Staatsbosbeheer zich terugtrekt. Als dat het geval is komen er nog meer kermisachtig attracties bij van mensen die veel geld willen verdienen. De horeca wordt dan enorm uitgebreid. Men is bezig om het transport te reguleren met treintjes of trammetjes. Ook denkt men eraan het boomkroonpad met een paar honderd meter uit te breiden en hoger te maken. Daarmee pleegt men weer een investering die rendabel gemaakt moet worden. De aanleg van een dergelijk project kost wederom zo'n anderhalf miljoen.

Bij de uitbreiding zal het bedrijf van Van Dijk ook weer betrokken zijn. *'Zolang er nog goeie kanten zitten aan dit project, zal ik eraan meedoen en sturen. Maar als er ergens monumentale beuken gekapt worden, dan zoeken ze maar een ander. De uitbreiding moet onder stringente voorwaarden. Aanvankelijk was het de bedoeling om van een van de pilonen een glijbaan te maken. Er worden veel brandweeroefeningen gehouden; bergsportverenigingen vragen om hier te oefenen, maar dat is niet toegestaan.'*